

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

**Методичні рекомендації
до курсу**

«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЛІТЕРАТУРИ»

для студентів IV курсу заочної форми навчання
філологічного факультету
напряму підготовки 6.020303 Філологія,
спеціальності «Українська мова і література»

Одеса – 2013

УДК 372.881.161.2(075.8)
ББК 74.261.4я73
В 52

Методичні рекомендації до курсу «Методика викладання літератури» для студентів IV курсу заочної форми навчання філологічного факультету *напрямку підготовки 6.020303 Філологія*, спеціальності «Українська мова і література». - Одеса, 2013. – 94 с.

**Друкується за рішенням Вченої ради філологічного факультету
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
(протокол № 1 від 11 вересня 2012 року)**

Автор:

С. В. Вірченко – старший викладач кафедри теорії літератури та компаративістики Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Рецензенти:

А. А. Жаборюк - кандидат філологічних наук, професор кафедри теорії літератури та компаративістики Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

М. А. Сокаль - кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янського мовознавства факультету української філології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

© Вірченко С. В., 2013

© Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2013

ЗМІСТ

Вступні зауваження.....	5
Розділ 1. Мета та завдання курсу «Методика викладання літератури», його місце в навчальному процесі	6
1.1. Мета курсу.....	6
1.2. Завдання курсу.....	6
1.3. Місце в системі освіти. Обсяг дисципліни та види навчальної роботи	8
Розділ 2. Структура навчальної дисципліни	10
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни.....	12
Розділ 4. Плани практичних занять	38
Розділ 5. Питання до заліку	50
Розділ 6. Тематика контрольних робіт.....	53
Тема 1. Особливості вивчення епічного твору в школі	53
Тема 2. Особливості вивчення ліричного твору в школі..	54
Тема 3. Особливості вивчення драматичного твору в школі	56
Тема 4. Методика вивчення байки в середній школі	57
Тема 5. Методика вивчення українських народних дум... 59	
Тема 6. Методика вивчення історико-літературних (оглядових) тем в старших класах.....	60
Тема 7. Методика вивчення біографій письменників в школі	62
Тема 8. Планування роботи вчителя літератури.....	63
Тема 9. Виразне читання художнього тексту і його роль в літературній освіті учнів.....	65

Розділ 7. Вимоги до контрольної роботи.....	68
7.1. Загальні вимоги до написання контрольної роботи...	68
7.2. Вимоги до змісту контрольної роботи.....	68
7.3. Вимоги до оформлення контрольної роботи	69
7.3.1. Оформлення контрольної роботи.....	69
7.3.2. Оформлення бібліографічних посилань	70
7.3.3. Оформлення списку використаних джерел.....	72
Розділ 8. Критерії оцінювання контрольної роботи.....	77
Розділ 9. Рекомендована література.....	81
<i>Додаток 1. Зразок оформлення титульного аркуша контрольної роботи</i>	<i>84</i>
<i>Додаток 2. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел.....</i>	<i>85</i>

Вступні зауваження

Методиці викладання літератури належить важлива роль у підготовці вчителя літератури. Як навчальний предмет вона посідає помітне місце в системі загальної та спеціальної підготовки словесника.

Методика викладання літератури – це наука, що вивчає закономірності викладання літератури в середніх навчальних закладах. У системі інших наук (і вузівських дисциплін) методика викладання літератури якнайтісніше пов'язана з літературознавством і педагогікою, які, власне, й визначають її зміст, мету, предмет, методи дослідження.

Як вузівська дисципліна методика викладання літератури є навчальною моделлю методики викладання літератури як науки, оскільки її обсяг, завдання, методи вивчення залежать від суто прагматичної мети – дати студентам знання, навички та вміння, необхідні для викладання літератури в школі. До того ж завданням цього курсу є ознайомлення студентів з практичною роботою вчителів-методистів, внаслідок чого кожен зі студентів поступово зможе виробити власну методику.

Методика викладання літератури здійснює також наукове керівництво викладанням літератури в школі: розробляє, науково обґрунтовує та впроваджує в практику основні теоретичні положення вивчення літератури; визначає зміст, обсяг і систему літературної освіти учнів шляхом створення програм і підручників; формулює освітні та виховні завдання при вивченні програмового матеріалу; досліджує й розробляє ефективні форми, методи та прийоми викладання літератури; вишукує шляхи оптимізації навчально-виховного процесу, звертаючи головну увагу на ефективність уроку літератури.

Основною проблемою курсу методики викладання літератури сьогодні є орієнтація на виховний потенціал літератури з метою формування засобами літератури національно свідомого громадянина України.

Розділ 1. Мета та завдання курсу «Методика викладання літератури», його місце в навчальному процесі

1.1. Мета курсу

Професійна підготовка майбутніх вчителів літератури, озброєння їх теоретичними знаннями й практичними вміннями в галузі методики викладання літератури.

1.2. Завдання курсу

- ❖ Ознайомити студентів з фундаментальними науково-методичними знаннями, які стосуються процесу вивчення літератури в сучасній школі.
- ❖ Допомогти усвідомити особливу роль літератури як предмета вивчення в системі шкільного навчання у формуванні світосприйняття та естетичних смаків учнів, які базуються на розвиваючому й виховному потенціалі програмових художніх творів.
- ❖ Дати уявлення про сучасний стан розвитку методики викладання літератури як науки, про основні тенденції удосконалення шкільного курсу літератури.
- ❖ Ознайомити з чинними й експериментальними методичними системами, що знайшли відображення в сучасних програмах та навчально-методичних комплексах з літератури.
- ❖ Озброїти майбутніх учителів знаннями з методичної спадщини, а також ознайомити з сучасними науковими дослідженнями в галузі теорії методики викладання літератури, новими педагогічними технологіями, передовим досвідом учителів-словесників.

- ❖ Дати уявлення про особливості організації літературної освіти в умовах сучасної школи.
- ❖ Забезпечити необхідними знаннями, уміннями та навичками в галузі викладання літератури в школі.
- ❖ Сформувати навички самостійної роботи з навчально-методичною літературою та творче ставлення до учительської праці.
- ❖ Допомогти усвідомити, що роль курсу «Методика викладання літератури» у формуванні всієї суми професійних знань і умінь розкривається також через міжпредметні зв'язки методики викладання літератури з суміжними дисциплінами: педагогікою, психологією, з дисциплінами літературознавчого та лінгвістичного циклів, з методикою викладання української мови.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- теоретичні основи курсу «Методика викладання літератури», мати чітке уявлення про його методологічні основи й концептуальність;
- історію виникнення та розвитку методики як науки;
- права та обов'язки вчителя літератури;
- вікові особливості та етапи літературного розвитку учнів;
- етапи вивчення художнього твору в школі;
- особливості вивчення художніх творів у їхній родовій специфіці;
- специфіку вивчення теорії літератури в середніх і старших класах;
- специфіку вивчення біографії письменника в середніх і старших класах;

вміти:

- співвідносити літературознавчу, психолого-педагогічну та дидактичну складові процесу викладання літератури з методичною складовою на теоретичному та практичному рівнях;
- доводити право на існування «Методики викладання літератури» як окремої дисципліни;
- планувати й організовувати працю вчителя-словесника;
- проводити уроки літератури у відповідності з найновішими досягненнями методичної науки;
- відрізняти літературознавчий аналіз від шкільного аналізу художнього твору; проводити шкільний аналіз художнього твору різними шляхами;
- працювати над удосконаленням усного та писемного мовлення учнів;
- вести позакласну роботу з літератури;
- орієнтуватися в методичній літературі.

1.3. Місце в системі освіти. Обсяг дисципліни та види навчальної роботи

Курс «Методика викладання літератури» ґрунтується на досягненнях літературознавства, педагогіки, психології, враховує узагальнений досвід вчителів-новаторів.

Заняття за курсом «Методика викладання літератури» для студентів заочної форми навчання проводяться у 7 та 8 семестрах і складаються з теоретичного *лекційного курсу* (8 год.) та *практичних занять* (4 год.), що дозволяють закріпити отримані теоретичні знання

й оволодіти практичними навичками застосування методичних знань. На *самотійну роботу* студентів відводиться 60 годин. Форма контролю - **залік**.

Також відповідно до робочого навчального плану філологічного факультету студенти IV курсу заочної форми навчання виконують **контрольну роботу** з методики викладання літератури.

Розділ 2. Структура навчальної дисципліни

Теми	Кількість годин					
	Заочна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
7 семестр						
Тема 1. Методика викладання літератури як наукова дисципліна	4,5	0,5				4
Тема 2. Становлення і розвиток методики викладання української літератури як науки	3,5	0,5				3
Тема 3. Література як шкільний навчальний предмет	3,5	0,5				3
Тема 4. Сучасний стан викладання літератури в загальноосвітній школі	5,5	0,5	1			4
Тема 5. Планування та організація праці учителя-словесника	5,5	0,5	1			4
Тема 6. Учитель-словесник і професійні вимоги до нього	3,5	0,5				3
Тема 7. Учень як об'єкт навчання і виховання на уроках літератури	4,5	0,5				4
Тема 8. Методи і методичні прийоми викладання літератури в середній школі	5,5	0,5				5
Разом за 7 семестр	36-2*= 34	4	*			30
*Практичні заняття з теми 4 та теми 5 (2 год.) проводяться у 8 семестрі						

8 семестр						
Тема 9. Урок – основна форма організації навчального процесу по вивченню літератури в школі	4,5	0,5				4
Тема 10. Етапи вивчення літературного твору	4,5	0,5				4
Тема 11. Вивчення художніх творів у їхній родовій специфіці	8,5	0,5	2			6
Тема 12. Методика вивчення біографій письменників	3,5	0,5				3
Тема 13. Методика вивчення історико-літературних (оглядових) тем	3,5	0,5				3
Тема 14. Вивчення елементів теорії літератури в школі	3,5	0,5				3
Тема 15. Розвиток мовлення учнів у системі літературної освіти	4,5	0,5				4
Тема 16. Позакласна робота з літератури	3,5	0,5				3
Разом за 8 семестр	36+2*= 38	4	4			30
*Практичні заняття з теми 4 та теми 5 (2 год.) проводяться у 8 семестрі						
Контрольна робота (8 год.)	-	-	-	-	-	-
Залік (8 год.)	-	-	-	-	-	-
Усього годин	72	8	4			60

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Методика викладання літератури як наукова дисципліна

- Своєрідність методики викладання літератури як науки, її складові частини та витоки розвитку.
- Зв'язок методики викладання літератури з іншими науками.
- Методи наукового дослідження в методиці літератури.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- Доведіть, що методика викладання літератури є наукою.
- Яке визначення методики викладання літератури ви вважаєте найбільш значимим?
- Назвіть основні складові методики викладання літератури як науки.
- Назвіть джерела, які живлять методику викладання літератури, поясніть їхнє значення.
- З якими науками пов'язана методика викладання літератури? Поясніть їхню роль і значення.
- Назвіть специфічні методи дослідження в галузі методики, розкрийте їхнє значення і форми реалізації.
- Доведіть суспільне значення методики викладання літератури. Аргументуйте прикладами.

Рекомендована література

1. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 24 - 29.

2. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. – С. 17 - 33.
3. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 25 - 35.
4. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студентів-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 144 с. – С. 3 - 10.
5. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). – С. 7 - 19.

Тема 2. Становлення і розвиток методики викладання української літератури як науки

- З історії розвитку шкільництва в Київській Русі.
- Літературно-педагогічні пам'ятки XI – XVIII століття.
- Стан літературної освіти на українських землях кінця XVIII – початку XIX століття.
- Школа і педагогічна освіта на теренах України в XIX столітті.
- Педагогічна освіта й розвиток методичної думки на зламі XIX – початку XX століття.
- Розвиток методичної науки XX століття в різних історичних умовах.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- Доведіть, що риторика, піїтика, усна народна творчість є витокami методики викладання літератури.
- Визначте роль Івана Вишенського, Феофана Прокоповича, Григорія Сковороди у формуванні основ методики викладання літератури.
- У чому особливості теорії та практики літературної освіти в періоди колоніального перебування України у складі імперії?
- Окресліть погляди І. Я. Франка й Х. Д. Алчевської на процес формування літературної освіти.
- Назвіть видатних методистів ХХ століття та їх праці.
- Охарактеризуйте праці вчених-методистів незалежної України – на вибір: системний курс методики, монографію, примірник методичного журналу.

Рекомендована література

1. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. – С. 34 - 63.
2. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 35 - 43.
3. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студентів-філологів / С. О. Пультер,

А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 144 с. – С. 10 - 19.

4. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). – С. 20 - 31.

Тема 3. Література як шкільний навчальний предмет

- Зміст і структура шкільного курсу літератури.
- Принципи викладання літератури й завдання літературної освіти.
- Місце і роль літератури серед інших шкільних навчальних предметів. Багатофункціональність літератури як шкільної навчальної дисципліни.
- Унікальний характер літератури як шкільного навчального предмета: органічне поєднання в ньому науки і мистецтва.
- Найважливіші умови реалізації навчально-виховних завдань, які стоять перед літературою як шкільним навчальним предметом.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- Визначте зміст поняття «література в школі» та його складові елементи.
- Назвіть основні етапи літературної освіти у школах України.
- У чому специфіка вияву загальнодидактичних принципів при викладанні літератури?
- Які принципи викладання вирізняють уроки літератури з-поміж шкільних предметів?
- Назвіть і охарактеризуйте функції літератури як шкільної навчальної дисципліни.

- У чому полягає унікальність літератури як шкільного навчального предмета?

Рекомендована література

1. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 12 - 25.
2. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студентів-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 144 с. – С. 3 - 10.
3. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). – С. 31 - 38.

Тема 4. Сучасний стан викладання літератури в загальноосвітній школі

- Державний стандарт базової і повної середньої освіти.
- Концепція літературної освіти.
- Методичні рекомендації щодо вивчення української літератури.
- Програми й підручники з української літератури для загальноосвітніх навчальних закладів:
 - принципи побудови програм з української літератури;
 - підручники з української літератури, основні вимоги до них.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- Назвіть державний документ, який визначає вимоги до освіченості учнів основної і старшої школи.
- Законспектуйте наскрізні змістові лінії літературного компонента, які вміщено у Державному стандарті базової і повної середньої освіти у розділі II (Освітня галузь «Мови і літератури»).
- Проаналізуйте основні положення Концепції літературної освіти.
- Опрацюйте Методичні рекомендації щодо вивчення української літератури у цьому навчальному році.
- Проаналізуйте чинні програми з української літератури для загальноосвітніх навчальних закладів.
- Чим зумовлена варіативність сучасних програм? У чому особливості кожного типу програми?
- Використовуючи вимоги до змісту та структури підручника, проаналізуйте один з чинних підручників з української літератури.

Рекомендована література

1. Державний стандарт базової і повної середньої освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua. – Назва з екрана.
2. Інструктивно-методичні рекомендації. Українська література. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua. – Назва з екрана.
3. Концепція літературної освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua. – Назва з екрана.

4. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 56 - 78.
5. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 12 - 17.
6. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (класів) з **поглибленим вивченням української літератури**. 8 - 9 класи / [Р. В. Мовчан, М. М. Сулима, В. І. Цимбалюк, Н. В. Левчик, М. П. Бондар]; за заг. ред. Р. В. Мовчан; керівники авторського колективу: М. Г. Жулинський, Г. Ф. Семенюк. – К.: Грамота, 2009. – 88 с.
7. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). – С. 40 - 50.
8. Українська література. 10 - 11 класи. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Природничо-математичний, технологічний, спортивний, суспільно-гуманітарний, художньо-естетичний напрями; філологічний напрям (профіль – іноземна філологія). **Академічний рівень** / [Р. В. Мовчан, Н. В. Левчик, М. П. Бондар, О. А. Камінчук, В. І. Цимбалюк]; за заг. ред. Р. В. Мовчан; керівники авторського колективу: М. Г. Жулинський, Г. Ф. Семенюк. – К.: Грамота, 2011.
9. Українська література. 10 - 11 класи. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

Філологічний напрям (профіль української філології).
Профільний рівень / [Р. В. Мовчан, Н. В. Левчик, М. П. Бондар, О. А. Камінчук, В. І. Цимбалюк]; за заг. ред. Р. В. Мовчан; керівники авторського колективу: М. Г. Жулинський, Г. Ф. Семенюк. – К.: Грамота, 2011.

10. Українська література. 5 - 12 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів / [Р. В. Мовчан, Н. В. Левчик, О. А. Камінчук, М. П. Бондар, О. Б. Поліщук, М. М. Сулима, Л. П. Шабельникова, В. М. Садівська]; за заг. ред. Р. В. Мовчан; керівник проекту М. Г. Жулинський. – К.: Ірпінь - Перун, 2005. – 201 с.

Тема 5. Планування та організація праці учителя-словесника

- Види планів.
- Кабінет літератури у школі.
- Ознайомлення з методичними й періодичними виданнями.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- Дайте визначення терміна «план». Які види планів існують у шкільній документації?
- Назвіть рубрики календарно-тематичного плану, поясніть значення кожної з них.
- Розробіть фрагмент календарно-тематичного плану за однією з визначених шкільною програмою тем.
- Перелічіть види обладнання кабінету літератури, визначте їхню мету та функції.
- Надайте свої пропозиції щодо поліпшення обладнання шкільного кабінету літератури.

- Складіть список науково-методичних періодичних видань, в яких висвітлюються питання методики викладання літератури.

Рекомендована література

1. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 114 - 136.
2. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. – С. 67 - 75.
3. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 351 - 354.
4. Сучасний кабінет української мови і літератури: методичний посібник / [упорядник О. П. Коваленко]. – Полтава: ПОППО, 2009. – 36 с.
5. Цимбалюк В. І. Літературно-мовний кабінет у школі: посібник для вчителя / В. І. Цимбалюк. - Київ: Радянська школа, 1975. - 104 с.
6. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). – С. 118 - 122.

Тема 6. Учитель-словесник і професійні вимоги до нього

- Учитель літератури – центральна інтегруюча фігура шкільного учительського колективу.

- Вимоги до особистості та професійної підготовки вчителя-словесника.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- Поміркуйте над вимогами до особистості й професійної підготовки вчителя-словесника, прокоментуйте їх.
- Обґрунтуйте найактуальнішу, на вашу думку, вимогу до педагога, висунуту науковцями.
- Яким має бути образ сучасного вчителя літератури – майстра свого фаху?

Рекомендована література

1. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 79 - 89.
2. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 44 - 50.
3. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студентів-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 144 с. – С. 19 - 25.
4. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). – С. 37 - 40.

Тема 7. Учень як об'єкт навчання і виховання на уроках літератури

- Психологічні особливості сприйняття учнями літературного твору.
- Основні етапи літературного розвитку школярів.
- Особливості сприйняття художньої літератури молодшими підлітками.
- Особливості сприйняття художньої літератури старшими підлітками.
- Сприйняття художньої літератури учнями віку ранньої юності.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- Які можливості читацької рецепції художнього слова найкраще виявляються в молодшому підлітковому віці?
- У чому полягає обмеженість сприйняття художнього слова молодшими підлітками?
- Як і чому змінюється методика викладання елементів теорії літератури в старших класах порівняно із середніми?
- Укажіть вікові зміни в пору юності, які зумовлюють потребу в психологізації характеристики дійових осіб твору. Наведіть приклад відповідної характеристики одного з літературних героїв.
- Чому виникає проблема літературного «оглухнення» молоді? Як уникнути збайдужіння до художнього слова та його тлумачення?

Рекомендована література

1. Никифорова О. И. Восприятие художественной литературы школьниками: методические рекомендации / О. И. Никифорова. - М.: Учпедгиз, 1959. - 206 с.

2. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 50 - 83.
3. Токмань Г. Вікова психологія як наукове джерело методики викладання літератури / Ганна Токмань // Дивослово. – 2003. - № 6. – С. 23 - 29.
4. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). – С. 50 - 64.

Тема 8. Методи і методичні прийоми викладання літератури в середній школі

- Поняття про «метод» і «методичний прийом».
- Принципи класифікації методів.
- Огляд існуючих класифікаційних систем.
- Характеристика найважливіших методів викладання літератури (за класифікаційною системою М.І. Кудряшова).
- Взаємозв'язок та взаємообумовленість методів навчання на уроках літератури, залежність їх вибору від навчального матеріалу, учнівського віку й рівня літературної освіти школяра та методичних уподобань учителя.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- На яких критеріях ґрунтуються класифікації методів навчання?
- Складіть схему запитань для евристичної бесіди за одним із програмових художніх творів.

- У чому полягають переваги та недоліки репродуктивного методу навчання?
- Укажіть спільне і відмінне в евристичному й дослідницькому методах навчання.
- Як метод шкільного літературознавства пов'язаний з наукою про літературу?

Рекомендована література

1. Кудряшев Н. И. Взаимосвязь методов обучения на уроках литературы: пособие для учителей / Н. И. Кудряшев. – М.: Просвещение, 1981. – 190 с.
2. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 160 - 187.
3. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 113 - 130.
4. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студентів-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 144 с. – С. 38 - 45.
5. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). – С. 66 - 89.

Тема 9. Урок – основна форма організації навчального процесу по вивченню літератури в школі

- Специфіка та ефективність уроку літератури.
- Основні вимоги до уроку літератури.
- Проблема структури уроку літератури. Традиційний і новаторський погляди на структуру уроку літератури.
- Проблема типології уроків літератури. Основні критерії, на основі яких здійснюється типологія уроків літератури.
- Взаємозв'язок типу та структури уроку.
- Традиційні уроки літератури.
- Нестандартні уроки літератури.
- Проблемність на уроках літератури.
- Підготовка вчителя до уроку.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- З чого починається підготовка вчителя до уроку?
- Як повинна формулюватися тема уроку?
- Чи потрібен на уроці епіграф і яка його роль?
- Як правильно сформулювати освітньо-виховну мету уроку?
- Назвіть вимоги до використання обладнання і ТЗН на уроці.
- Охарактеризуйте принципи структурування уроку літератури.
- Запропонуйте оригінальну ситуаційну структуру уроку, вивівши її з ідейно-художніх особливостей виучуваного літературного твору.
- Визначте основні критерії, на основі яких здійснюється типологія уроків літератури.

- Підготуйте комплекс наочності для вивчення одного із загальношкільських напрямів (наприклад, романтизму, реалізму, імпресіонізму, авангардизму).

Рекомендована література

1. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 137 - 159.
2. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. – С. 75 - 95.
3. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 138 - 185.
4. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студентів-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 144 с. – С. 25 - 38.
5. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). – С. 99 - 117.

Тема 10. Етапи вивчення літературного твору

- Підготовка учнів до сприйняття твору.
- Читання твору і його види.
- Підготовка до аналізу.

- Аналіз художнього твору. Шляхи аналізу.
- Підсумкова робота.
- Творчі роботи учнів.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- Сформулюйте мету і завдання етапу підготовки до сприйняття твору. Перелічіть, які види робіт варто використовувати вчителю на цьому етапі.
- Які методи, прийоми та види навчальної діяльності домінують на етапі читання твору? Чи залежить їх вибір від жанру та вікових особливостей учнів?
- Розкрийте мету і специфіку словникової роботи у середніх та старших класах.
- Чому в середніх класах вчитель може застосовувати лише елементи аналізу художнього твору? Наведіть приклади.
- Чим відрізняється шкільний аналіз художнього твору від літературознавчого?
- Дайте характеристику шляхам аналізу художнього твору, які визначені методичною наукою.
- У чому полягають основні завдання підсумкових занять?

Рекомендована література

1. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 188 - 239.
2. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і

педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. – С. 131 – 149.

3. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 202 – 289.
4. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студентів-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 144 с. – С. 58 – 66.
5. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). – С. 136 - 148.

Тема 11. Вивчення художніх творів у їхній родовій специфіці

- Особливості вивчення епічних творів.
- Особливості вивчення ліричних творів.
- Особливості вивчення драматичних творів.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- Чому і як жанрова природа твору впливає на методику його вивчення в школі?
- Дайте визначення епосу.
- Назвіть етапи роботи вчителя над епічним твором.
- Проаналізуйте новелу Григора Тютюнника «Три зозулі з поклоном», розкривши всі складники аналізу епічного твору. Проведіть захист відповідного плану-конспекту уроку на практичному занятті.

- Перелічіть етапи вивчення ліричних творів у середніх класах, сформулюйте мету кожного з них.
- Визначте специфіку вивчення ліричних творів у старших класах.
- Зробіть текстуальний аналіз улюбленого вірша зі шкільної програми так, щоб спонукати уважних учнів-слухачів до особистісного тлумачення лірики.
- Дайте визначення терміна «драма». Чим відрізняється драма від лірики та епосу?
- Назвіть загальні етапи вивчення драматичних творів, визначте мету та сенс кожного з них.
- Назвіть основні методи та прийоми роботи з драматичним твором.
- Розробіть план-конспект уроку вивчення драматичного твору за однією з програмових тем для старших класів.

Рекомендована література

1. Галич О. А. Теорія літератури: підручник для студ. філол. спец. вищ. навч. закладів / О. А. Галич, В. М. Назарець, Є. М. Васильєв. 4-те вид., стереотип. - К.: Либідь, 2008. - 488 с.
2. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 268 - 340.
3. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. – С. 150 - 180.
4. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів

вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 290 - 333.

5. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студентів-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 144 с. – С. 66 - 86.
6. Ткаченко А. О. Мистецтво слова: вступ до літературознавства: підручник для студ. вищ. навч. закл. з гум. спец. філологія, журналістика, літературна творчість / А. О. Ткаченко. - Київ: Правда Ярославичів, 2003. - 448 с.
7. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). – С. 148 - 178.

Тема 12. Методика вивчення біографій письменників

- Нерозривний зв'язок творчості письменника з обставинами його життя.
- Особливості вивчення біографії письменника різними віковими групами учнів.
- Проблема вивчення біографії письменника.
- Принципи та джерела вивчення біографії майстрів слова.
- Форми і методи викладу життєпису письменника.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- Розкрийте специфіку вивчення біографії письменника у середніх і старших класах.
- Сплануйте джерельну базу для підготовки до уроку вивчення життєпису одного з письменників.

- Розробіть методичні рекомендації з використання наочності під час вивчення біографії письменника.

Рекомендована література

1. Дробот В. Н. Изучение биографии писателей в школе: пособие для учителя / В. Н. Дробот. – К.: Радянська школа, 1988. – 192 с.
2. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 341 - 389.
3. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. – С. 123 - 128.
4. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 186 - 201.
5. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студ.-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – С. 46 - 58.
6. Степанишин Б. І. Викладання української літератури в школі: методичний посібник для вчителя / Б. І. Степанишин. – К.: РВЦ «Проза», 1995. – 254 с. – С. 179 - 194.

Тема 13. Методика вивчення історико-літературних (оглядових) тем

- Планування матеріалу історико-літературної теми у відповідності з її структурою:
 - загальна характеристика історико-літературної доби;
 - стисла характеристика розвитку культури та мистецтва доби;
 - характеристика власне літературного процесу.
- Забезпечення зв'язку історико-літературної теми з наступними монографічними темами, присвяченими вивченню творчості письменників, що репрезентують літературний процес історико-літературної доби, яка розглядається.
- Методи опрацювання історико-літературних тем.
- Унаочнення уроків по вивченню історико-літературних (оглядових) тем.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- Охарактеризуйте основні завдання вступних уроків і методичні принципи їх проведення.
- Як потрібно структурувати характеристику історико-літературного періоду? Оберіть одну з літературних епох і підготуйте шкільну лекцію (використовуючи наочність) з її загальною характеристикою.

Рекомендована література

1. Гаврилов П. Т. Оглядіві теми на уроках української літератури в старших класах: посібник для вчителів / П. Т. Гаврилов. – К.: Радянська школа, 1980. – 126 с.
2. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і

педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. – С. 120 - 123.

3. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 182 - 184.
4. Савчук Н. Оглядові теми з української літератури в старших класах / Надія Савчук. – К.: Шкільний світ, 2009. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу». Гуманітарний напрям).
5. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). – С. 195 - 198.

Тема 14. Вивчення елементів теорії літератури в школі

- Теоретико-літературні поняття як наукова основа викладання літератури в школі.
- Місце елементів теорії літератури у шкільних програмах і підручниках.
- Основні принципи вивчення теорії літератури в школі.
- Різноманітність методичних прийомів роботи над теоретико-літературними поняттями.
- Види наочності для засвоєння знань із теорії літератури.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- Визначте місце, мету та завдання теорії літератури в шкільній літературній освіті.
- Укажіть методичні принципи викладання теоретико-літературних понять, проілюструйте кожний із них прикладом.

- На які підструктури можна поділити теоретико-літературну інформацію, яку отримують школярі? У чому сенс структурування?
- Простежте послідовність вивчення одного з теоретичних понять. Розробіть фрагменти уроків із застосуванням своїх спостережень.

Рекомендована література

1. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 240 - 267.
2. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. – С. 181 - 183.
3. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 336 - 340.
4. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студ.-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 143 с. – С 86 - 92.
5. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). – С. 200 - 212.

Тема 15. Розвиток мовлення учнів у системі літературної освіти

- Види мовної діяльності та взаємозв'язок між ними.
- Зміст понять «усне» й «писемне» мовлення. Їх мета та завдання.
- Система роботи з розвитку усного мовлення на уроках літератури.
- Система письмових робіт з літератури.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- Розкажіть про види мовної діяльності та взаємозв'язок між ними.
- Розкрийте зміст понять «усне» і «писемне» мовлення, визначте їхню мету, завдання.
- За якими критеріями діагностують рівень мовленнєвої культури учня?
- Укажіть етапи розвитку писемного мовлення учнів.
- Як підготувати школяра до літературної спроби – написання художнього твору?

Рекомендована література

1. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 390 - 394.
2. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. – С. 187 - 205.
3. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 340 - 351.

4. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студ.-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 144 с. – С. 112 - 119.
5. Степанишин Б. І. Викладання української літератури в школі: методичний посібник для вчителя / Б. І. Степанишин. – К.: РВЦ «Проза», 1995. – 254 с. – С. 159 - 178.
6. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). - С. 213 - 234.
7. Штейнбук Ф. М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі: навчальний посібник / Ф. М. Штейнбук. - К.: Кондор, 2007. - 316 с. – С. 280 - 295.

Тема 16. Позакласна робота з літератури.

- Мета та значення позакласної роботи з літератури.
- Функції позакласної роботи з літератури.
- Форми позакласної роботи з літератури.

Запитання і завдання для самостійної роботи

- Визначте мету і значення позакласної роботи з літератури.
- У чому полягають функції позакласної роботи з літератури?
- Чим відрізняється позакласна робота з літератури від класної?
- Сфантазуйте ідею літературного клубу для старшокласників: дайте йому назву, визначте мету і завдання, сплануйте річну діяльність, змодельуйте одну із клубних зустрічей.

Рекомендована література

1. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 395 - 415.
2. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. – С. 235 - 241.
3. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 369 - 382.
4. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студ.-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 143 с. – С. 119 - 125.
5. Степанишин Б. І. Викладання української літератури в школі: методичний посібник для вчителя / Б. І. Степанишин. – К.: РВЦ «Проза», 1995. – 254 с. – С. 237 - 244.
6. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). - С. 123 - 135.

Розділ 4. Плани практичних занять

Практичне заняття № 1

Тема: Сучасний стан викладання літератури в загальноосвітній школі. Планування та організація праці учителя-словесника

Мета: Ознайомити студентів з Державним стандартом базової і повної середньої освіти, Концепцією літературної освіти, методичними рекомендаціями щодо вивчення української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах. Навчити аналізувати та користуватися шкільними програмами з української літератури; планувати й організовувати працю вчителя-словесника.

Основні знання та вміння

Знати: основні положення Державного стандарту базової і повної середньої освіти, Концепції літературної освіти; вимоги щодо вивчення української літератури в цьому навчальному році; зміст, структуру та вимоги шкільних програм з української літератури до знань та вмінь учнів на різних етапах навчання; методичні й періодичні видання з методики викладання літератури.

Вміти: користуватися методичними рекомендаціями щодо вивчення української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, шкільними програмами з української літератури, аналізувати переваги та недоліки програм; складати календарно-тематичні плани; організовувати роботу кабінету літератури.

Основні питання

1. Державний стандарт базової і повної середньої освіти.
 - 1.1. Освітня галузь «Мови і літератури», літературний компонент.
2. Концепція літературної освіти
 - 2.1. Актуальність й основні завдання Концепції літературної освіти.
 - 2.2. Сутність, мета і завдання літературної освіти в 11-річній загальноосвітній школі.
 - 2.3. Принципи літературної освіти.
 - 2.4. Структура літературної освіти.
3. Методичні рекомендації щодо вивчення української літератури.
4. Програми й підручники з української літератури для загальноосвітніх навчальних закладів.
 - 4.1. Принципи побудови програм з української літератури.
 - 4.2. Підручники з української літератури, основні вимоги до них.
5. Види планів.
6. Кабінет літератури у школі.
7. Ознайомлення з методичними й періодичними виданнями.

Обов'язкова література:

1. Державний стандарт базової і повної середньої освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua. – Назва з екрана.
2. Інструктивно-методичні рекомендації. Світова література. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua. – Назва з екрана.

3. Інструктивно-методичні рекомендації. Українська література. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua. – Назва з екрана.
4. Концепція літературної освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua. – Назва з екрана.
5. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 56 - 78, 114 - 136.
6. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 12 - 17, 351 - 369.
7. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (класів) з **поглибленим вивченням української літератури**. 8 - 9 класи / [Р. В. Мовчан, М. М. Сулима, В. І. Цимбалюк, Н. В. Левчик, М. П. Бондар]; за заг. ред. Р. В. Мовчан; керівники авторського колективу: М. Г. Жулинський, Г. Ф. Семенюк. – К.: Грамота, 2009. - 88 с.
8. Українська література. 10 - 11 класи. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Природничо-математичний, технологічний, спортивний, суспільно-гуманітарний, художньо-естетичний напрями; філологічний напрям (профіль – іноземна філологія). **Академічний рівень** / [Р. В. Мовчан, Н. В. Левчик, М. П. Бондар, О. А. Камінчук, В. І. Цимбалюк]; за заг. ред. Р. В. Мовчан;

керівники авторського колективу: М. Г. Жулинський, Г. Ф. Семенюк. – К.: Грамота, 2011.

9. Українська література. 10 - 11 класи. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Філологічний напрям (профіль української філології). **Профільний рівень** / [Р. В. Мовчан, Н. В. Левчик, М. П. Бондар, О. А. Камінчук, В. І. Цимбалюк]; за заг. ред. Р. В. Мовчан; керівники авторського колективу: М. Г. Жулинський, Г. Ф. Семенюк. – К.: Грамота, 2011.
10. Українська література. 5 - 12 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів / [Р. В. Мовчан, Н. В. Левчик, О. А. Камінчук, М. П. Бондар, О. Б. Поліщук, М. М. Сулима, Л. П. Шабельникова, В. М. Садівська]; за заг. ред. Р. В. Мовчан; керівник проекту М. Г. Жулинський. – К.: Ірпінь - Перун, 2005. – 201 с.

Рекомендована література:

1. Ісаєва О. Сучасний кабінет літератури: Яким йому бути? Типи кабінетів зарубіжної літератури / О. Ісаєва // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2002. - № 5. – С. 5 - 8.
2. Логінов А. Матеріали для кабінету зарубіжної літератури / А. Логінов // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. - 2002. - № 5. - С.13 - 18.
3. Сорокіна Е. Кабінет – моя творча майстерня / Е. Сорокіна // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. - 2002. - № 5. - С. 8 - 12.

4. Сучасний кабінет української мови і літератури: методичний посібник / [упорядник О. П. Коваленко]. – Полтава: ПОППО, 2009. – 36 с.
5. Таранік-Ткачук К. Нові обрії гуманітарної освіти / Катерина Таранік-Ткачук // Дивослово. – 2012. - № 8. - С. 2.
6. Цимбалюк В. І. Літературно-мовний кабінет у школі: посібник для вчителя / В. І. Цимбалюк. - Київ: Радянська школа, 1975. - 104 с.

Практичне заняття № 2

Тема: Вивчення художніх творів у їхній родовій специфіці

Мета: Навчити основним методам та прийомам вивчення літературного твору в школі.

Основні знання та вміння

Знати: етапи вивчення епічних, ліричних та драматичних творів на різних ступенях навчання, прийоми та методи вивчення літературного твору.

Вміти: характеризувати різні етапи вивчення художнього твору, застосовувати набуті знання при складанні плану уроку.

Основні питання

1. Особливості вивчення епічних творів.
 - 1.1. Жанри епічних творів, введених до шкільних програм. Залежність сприймання епосу від віку та літературного розвитку школярів.
 - 1.2. Етапи роботи вчителя над епічним твором.
 - 1.2.1. Підготовчий.

- 1.2.2. Виконавчий.
- 1.2.3. Підсумковий.
- 1.3. Уміння словесника визначити шляхи аналізу твору, що вивчатиметься в класі. Різноманітність форм і прийомів аналізу епічних творів.
- 1.4. Відповідність аналізу твору загальному задуму письменника, всій системі образів. Аналіз дій, вчинків персонажів у єдності з сюжетно-композиційною основою твору.
- 1.5. З'ясування авторської концепції (морально-естетичного ідеалу), традиційного й новаторського у творі, оцінки твору літературною критикою, аналіз твору з позицій сучасності.
2. Особливості вивчення ліричних творів.
 - 2.1. Особливості лірики як особливого роду літератури.
 - 2.2. Поділ лірики за структурою і способом організації матеріалу.
 - 2.3. Тематичні групи ліричних творів.
 - 2.4. Вплив лірики на формування й виховання особистості учня.
 - 2.5. Специфіка аналізу лірики у школі. Етапи вивчення ліричних творів.
 - 2.5.1. Підготовка до сприйняття ліричного твору.
 - 2.5.2. Первинне читання.
 - 2.5.3. Навчальна пауза.
 - 2.5.4. Повторне читання.

- 2.5.5. Словникова робота.
- 2.5.6. Бесіда за змістом прочитаного.
- 2.5.7. Аналіз ліричного твору.
- 2.5.8. Повторне читання.
- 2.5.9. Підсумкова робота.
- 2.6. Бесіда та коментоване читання як домінуючі методи аналізу ліричного твору.
- 3. Особливості вивчення драматичних творів.
 - 3.1. Драматичні твори, що вивчаються в 5 - 9, 10 - 11 класах (на основі чинних програм).
 - 3.2. Жанрові особливості драматичних творів та особливості їх сприймання школярами.
 - 3.3. Методика опрацювання драматичного твору на уроці літератури. Загальні етапи вивчення драматичних творів.
 - 3.3.1. Підготовка до сприйняття твору.
 - 3.3.2. Читання твору.
 - 3.3.3. Підготовка до аналізу.
 - 3.3.4. Аналіз твору.
 - 3.3.5. Підсумкові заняття.
 - 3.3.6. Творчі роботи.
 - 3.4. Драматичне мистецтво у позакласній роботі з літератури.
- 4. Обговорення конспектів уроків, складених студентами.

Обов'язкова література:

Особливості вивчення епічних творів

1. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 268 - 291.
2. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. – С. 150 - 171.
3. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 291 - 302.
4. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студ.-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 143 с. – С. 66 - 72.

Особливості вивчення ліричних творів

1. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 291 - 317.
2. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. – С. 171 - 176.

3. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 302 - 310.
4. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студ.-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 143 с. – С. 72 - 80.

Особливості вивчення драматичних творів

1. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 318 - 340.
2. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. – С. 176 - 180.
3. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с. – С. 310 - 316.
4. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студ.-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 143 с. – С. 80 - 86.

Рекомендована література:

Особливості вивчення епічних творів

1. Браже Т. Г. Целостное изучение эпического произведения: пособие для учителя / Т. Г. Браже. - М.: Просвещение, 1964. - 304 с.
2. Медведев В. П. Изучение эпического произведения в школе: из опыта / В. П. Медведев. - М.: Учпедгиз, 1963. - 88 с.
3. Рева Г. С. Вивчення прози в середній школі: посібник для вчителів / Г. С. Рева. – К.: Радянська школа, 1965. – 101 с.
4. Сафонова А. М. Виховання навичок аналізу прозового твору: посібник для вчителів / А. М. Сафонова. – К.: Радянська школа, 1967. - 156 с.
5. Ситченко А. Л. Аналіз епічного твору в 5 класі: посібник для вчителів / А. Л. Ситченко. - К.: Ленвіт, 2007. – 96 с.
6. Ситченко А. Л. Аналіз образу-персонажа епічного твору: педагогічна технологія / А. Л. Ситченко // Освітні технології: навчально-методичний посібник / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; за заг. ред. О. М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с. – С. 228 - 237.
7. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу: монографія / А. Л. Ситченко. - К. : Ленвіт, 2004. - 304 с. – С. 158 - 173.
8. Таран В. Формування в учнів умінь цілісно сприймати твір / Валентина Таран // Дивослово. – 1993. - № 2. – С. 21 – 23.
9. Токмань Г. Вивчення епосу в школі. Структура аналізу, прийоми роботи, екзистенційні особливості інтерпретації / Ганна Токмань // Дивослово. – 2002. - № 9. – С. 15 – 18.

Особливості вивчення ліричних творів

1. Гиршман М. М. Литературное произведение: Теория и практика анализа: учебное пособие / М. М. Гиршман. – М.: Высш. шк., 1991. – 160 с. – (Библиотека преподавателя).
2. Забужко Н. Я. Особливості вивчення лірики та її виховне значення / Н. Я. Забужко // Українська мова і література в школі. – 1988. - № 4. – С. 24 – 33.
3. Лисовский А. М. Изучение лирики в школе: пособие для учителя / А. М. Лисовский. - К.: Радянська школа, 1987. - 192 с. - (Библиотека учителя русского языка и литературы).
4. Медведев В. П. Изучение лирики в школе: книга для учителя / В. П. Медведев. - М.: Просвещение, 1985. - 208 с.
5. Пелипейко І. А. Вивчення ліричних творів у 8 – 10 класах: посібник для вчителів / І. А. Пелипейко. - К.: Радянська школа, 1982. - 141 с.
6. Ситченко А. Л. Вивчення ліричного твору: аспекти технології / А. Л. Ситченко // Українська література в загальноосвітній школі. – 2001. - № 4. – С. 41 – 43.
7. Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція / Г. Л. Токмань. – К.: Міленіум, 2002. – 320 с. - С. 233 - 270.
8. Токмань Г. Цілісність сприйняття ліричного твору. Текстуальний аналіз. Методика вивчення віршування / Ганна Токмань // Дивослово. – 2003. - № 1. – С. 46 – 51.

Особливості вивчення драматичних творів

1. Камионский М. Л. Готовить к восприятию драматурги / М. Л. Камионский // Литература в школе. – 1983. - № 1. – С. 35.
2. Копець З. А. Драматичне мистецтво в школі / З. А. Копець. – К.: Радянська школа, 1965. – 151 с.
3. Корзов Ю. И. Изучение драматических произведений в школе / Ю. И. Корзов. – К.: Радянська школа. – 1985. – 152 с.
4. Кузякіна Н. Б. Про художню своєрідність драматичних творів / Н. Б. Кузякіна // Українська мова і література в школі. – 1969. - № 5. – С. 13 - 22.
5. Падалка Н. І. Вивчення драматичних творів: посібник для вчителів / Н. І. Падалка, В. І. Цимбалюк. - К.: Радянська школа, 1984. - 160 с.
6. Пасічник Є. А. Про специфіку вивчення драматичних творів / Є. А. Пасічник // Українська мова і література в школі. – 1980. - № 6. – С. 25 – 32.
7. Роговер Е. С. Разнообразие методических приемов работы над драматическим произведением / Е. С. Роговер. – Л.: Учпедгиз, 1961. – 76 с.
8. Цимбалюк В. І. Вивчення драматичних творів як методична проблема / В. І. Цимбалюк // Українська мова і література в школі. – 1985. - № 2. – С. 38 – 43.

Розділ 5. Питання до заліку

1. Методика викладання літератури як наукова дисципліна.
2. Своєрідність методики викладання літератури як науки, її складові частини та витоки розвитку.
3. Зв'язок методики викладання літератури з іншими науками.
4. Методи наукового дослідження в методиці літератури.
5. Становлення і розвиток методики викладання української літератури як науки.
6. Місце і роль літератури серед інших шкільних навчальних предметів. Багатофункціональність літератури як шкільної навчальної дисципліни.
7. Зміст поняття «література в школі», його складові елементи.
8. Унікальний характер літератури як шкільного навчального предмета: органічне поєднання в ньому науки і мистецтва.
9. Сучасний стан викладання літератури в загальноосвітній школі.
10. Програми з української літератури. Принципи їх побудови.
11. Підручники з літератури їх типи, структура, вимоги до них на сучасному етапі.
12. Планування та організація праці словесника.
13. Кабінет літератури у школі.
14. Учитель-словесник і професійні вимоги до нього.
15. Учень як об'єкт навчання і виховання на уроках літератури.
16. Психологічні особливості сприйняття учнями літературного твору.
17. Основні етапи літературного розвитку школярів.

18. Особливості сприйняття художньої літератури молодшими підлітками.
19. Особливості сприйняття художньої літератури старшими підлітками.
20. Сприйняття художньої літератури учнями віку ранньої юності.
21. Методи і методичні прийоми викладання літератури в середній школі.
22. Поняття про «метод» і «методичний прийом».
23. Принципи класифікації методів викладання літератури.
24. Огляд існуючих класифікаційних систем методів викладання літератури.
25. Характеристика найважливіших методів викладання літератури (за класифікаційною системою М. І. Кудряшова).
26. Специфіка та ефективність уроку літератури.
27. Основні вимоги до уроку літератури.
28. Проблема структури уроку літератури.
29. Проблема типології уроків літератури. Критерії, на основі яких здійснюється типологія уроків літератури.
30. Взаємозв'язок типу і структури уроку.
31. Етапи вивчення літературного твору.
32. Організація читання учнями програмних літературних творів.
33. Виразне читання літературного тексту, його роль в літературній освіті учнів. Теоретичні основи виразного читання.
34. Шляхи вироблення в учнів навичок виразного читання тексту. Декламаційний аналіз тексту.

35. Методи і методичні прийоми роботи над засвоєнням тексту твору перед його аналізом.
36. Аналіз літературного твору в школі. Основні принципи аналізу.
37. Шляхи аналізу «услід за автором».
38. Пообразний шлях аналізу.
39. Проблемно-тематичний шлях аналізу.
40. Комбінований шлях аналізу.
41. Аналіз композиції твору.
42. Аналіз мовно-стилістичних особливостей твору. Стилістичний аналіз тексту як основний методичний прийом роботи над вивченням мови твору.
43. Підсумкові (заключні) заняття по вивченню твору.
44. Особливості вивчення епічних творів.
45. Особливості вивчення ліричних творів.
46. Особливості вивчення драматичних творів.
47. Методика вивчення біографій письменників.
48. Особливості вивчення біографії письменника різними віковими групами учнів.
49. Методика вивчення історико-літературних (оглядових) тем.
50. Вивчення елементів теорії літератури в школі.
51. Розвиток мовлення учнів у системі літературної освіти.
52. Зміст понять «усне» й «писемне» мовлення. Їх мета та завдання.
53. Система роботи з розвитку усного мовлення на уроках літератури.
54. Система письмових робіт з літератури.
55. Позакласна робота з літератури.

Розділ 6. Тематика контрольних робіт

Тема 1. Особливості вивчення епічного твору в школі

Основні пункти плану:

1. Особливості епічного роду літератури.
2. Специфіка роботи по вивченню епічного (прозового) твору в школі.
3. Скласти тематичний план вивчення великого за обсягом програмового прозового твору. Розробити план-конспект одного уроку.

Література до теми:

1. Браже Т. Г. Целостное изучение эпического произведения: пособие для учителя / Т. Г. Браже. - М.: Просвещение, 1964. - 304 с.
2. Медведев В. П. Изучение эпического произведения в школе: из опыта / В. П. Медведев. - М.: Учпедгиз, 1963. - 88 с.
3. Рева Г.С. Вивчення прози в середній школі: посібник для вчителів / Г. С. Рева. – К.: Радянська школа, 1965. – 101 с.
4. Сафонова А. М. Виховання навичок аналізу прозового твору: посібник для вчителів / А. М. Сафонова. – К.: Радянська школа, 1967. - 156 с.
5. Семенчук І. Р. Вивчення майстерності письменників в школі / І. Р. Семенчук. – К.: Радянська школа, 1966. - 195 с.
6. Сидоренко Г. К. Як читати і розуміти художній твір: книга для учнів / Г. К. Сидоренко. – К.: Радянська школа, 1988. – 128 с.
7. Ситченко А. Л. Аналіз епічного твору в 5 класі: посібник для вчителів / А. Л. Ситченко. К.: Ленвіт, 2007. – 96 с.

8. Ситченко А. Л. Аналіз образу-персонажа епічного твору: педагогічна технологія / А. Л. Ситченко. - Миколаїв: [б. в.], 2000. - 11 с.
9. Ситченко А. Л. Аналіз образу-персонажа епічного твору: педагогічна технологія / А. Л. Ситченко // Освітні технології: навчально-методичний посібник / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; за заг. ред. О. М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с. – С. 228 - 237.
10. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу: монографія / А. Л. Ситченко. - К.: Ленвіт, 2004. - 304 с. – С. 158 - 173.
11. Таран В. Формування в учнів умінь цілісно сприймати твір / Валентина Таран // Дивослово. – 1993. - № 2. – С. 21 – 23.
12. Токмань Г. Вивчення епосу в школі. Структура аналізу, прийоми роботи, екзистенційні особливості інтерпретації / Ганна Токмань // Дивослово. – 2002. - № 9. – С. 15 – 18.

Тема 2. Особливості вивчення ліричного твору в школі

Основні пункти плану:

1. Лірика як особливий рід літератури.
2. Особливості вивчення ліричного твору в школі.
3. Розробити план-конспект уроку вивчення ліричного твору за однією з програмових тем.

Література до теми:

1. Гиршман М. М. Литературное произведение: Теория и практика анализа: учебное пособие / М. М. Гиршман. – М.: Высш. шк., 1991. – 160 с. – (Библиотека преподавателя).

2. Забужко Н. Я. Особливості вивчення лірики та її виховне значення / Н. Я. Забужко // Українська мова і література в школі. – 1988. - № 4. – С. 24 – 33.
3. Кленицкая И. Я. Когда слово диктует чувство: Книга для учителя: Из опыта работы / И. Я. Кленицкая. – М.: Просвещение, 1991. – 77 с.
4. Лисовский А. М. Изучение лирики в школе: пособие для учителя / А. М. Лисовский. - К.: Радянська школа, 1987. - 192 с. - (Библиотека учителя русского языка и литературы).
5. Медведев В. П. Изучение лирики в школе: книга для учителя / В. П. Медведев. - М.: Просвещение, 1985. - 208 с.
6. Пелипейко І. А. Вивчення ліричних творів у 8 – 10 класах: посібник для вчителів / І. А. Пелипейко. - К.: Радянська школа, 1982. - 141 с.
7. Рез З. Я. Изучение лирического произведения в школе: (4 - 7 классы): пособие для учителя / З. Я. Рез – Л.: Просвещение, 1968. – 173 с.
8. Сидоренко Г. К. Як читати і розуміти художній твір: книга для учнів / Г. К. Сидоренко. – К.: Радянська школа, 1988. – 128 с.
9. Ситченко А. Л. Вивчення ліричного твору: аспекти технології / А. Л. Ситченко // Українська література в загальноосвітній школі. – 2001. - № 4. – С. 41 – 43.
10. Тодоров Л. В. Работа над стихом в школе: учебное пособие / Л. В. Тодоров; АПН РСФСР, Институт общего и политехнического образования. - М.: Просвещение, 1965. - 184 с.

11. Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція / Г. Л. Токмань. – К.: Міленіум, 2002. – 320 с. - С. 233 - 270.
12. Токмань Г. Цілісність сприйняття ліричного твору. Текстуальний аналіз. Методика вивчення віршування / Ганна Токмань // Дивослово. – 2003. - № 1. – С. 46 – 51.

Тема 3. Особливості вивчення драматичного твору в школі

Основні пункти плану:

1. Драма як особливий рід літератури.
2. Особливості вивчення драматичного твору в школі.
3. Розробити цикл уроків вивчення драматичного твору за однією з програмових тем для старших класів.

Література до теми:

1. Камионский М. Л. Готовить к восприятию драматургии / М. Л. Камионский // Литература в школе. – 1983. - № 1. – С. 35.
2. Коpecь З. А. Драматичне мистецтво в школі / З. А. Коpecь. – К.: Радянська школа, 1965. – 151 с.
3. Корзов Ю. И. Изучение драматических произведений в школе / Ю. И. Корзов. – К.: Радянська школа. – 1985. – 152 с.
4. Кузякіна Н. Б. Про художню своєрідність драматичних творів / Н. Б. Кузякіна // Українська мова і література в школі. – 1969. - № 5. – С. 13 - 22.
5. Падалка Н. І. Вивчення драматичних творів: посібник для вчителів / Н. І. Падалка, В. І. Цимбалюк. - К.: Радянська школа, 1984. - 160 с.

6. Пасічник Є. А. Про специфіку вивчення драматичних творів / Є. А. Пасічник // Українська мова і література в школі. – 1980. - № 6. – С. 25 – 32.
7. Роговер Е. С. Разнообразие методических приёмов работы над драматическим произведением / Е. С. Роговер. – Л.: Учпедгиз, 1961. – 76 с.
8. Цимбалюк В. І. Вивчення драматичних творів як методична проблема / В. І. Цимбалюк // Українська мова і література в школі. – 1985. - № 2. – С. 38 – 43.
9. Якушина Я. С. Изучение драматических произведений в школе / Я. С. Якушина, В. П. Медведев. – Архангельськ: Педин, 1966. – 99 с.

Тема 4. Методика вивчення байки в середній школі

Основні пункти плану:

1. Байка як особливий літературний жанр.
2. Особливості вивчення байки в середній школі.
3. Розробити плани-конспекти уроків по вивченню байок Глібова в 6 класі.

Література до теми:

1. Баяк Є. А. У світі байок Л. Глібова / Є. А. Баяк // Все для вчителя. - 2010. - № 34 - 35. - С. 102.
2. В'юн А. Кросворд «Байки Леоніда Глібова» / А. В'юн // Дивослово. - 2002. - № 3. - С. 62.
3. Выготский Л. С. Психология искусства / Л. С. Выготский; общ. ред. В. В. Иванова. - 3-е изд. - М.: Искусство, 1986. - 573 с. – Гл. 5. Анализ басни. – С. 111 - 149.

4. Грибок Л. Байка. Історія розвитку: від Езопа до Глібова: 6-й клас / Л. Грибок // Українська мова та література (Шкільний світ). - 2011. - № 43 - 44. - С. 7 - 9.
5. Дуняшенко Н. Вивчення творчості Л. Глібова на уроках української літератури в 5 класі (конспект уроку) / Н. Дуняшенко // Українська мова і література в школі. - 2010. - № 3. - С. 26 - 30.
6. Кислий Ф. С. Вивчення байки в школі: посібник для вчителів / Ф. С. Кислий. - К.: Радянська школа, 1982. - 127 с.
7. Кузнецова Г. Вивчення байки у школі: (Першоджерела байки. Матеріал на допомогу студентів-практикантів, вчителю-словеснику) / Г. Кузнецова // Українська мова і література в школі. - 2004. - № 3. - С. 27 - 31.
8. Михайлюк Г. О. Бесіда шанувальників байки / Г. О. Михайлюк, В. О. Підпалько // Все для вчителя. - 2010. - № 34 - 35. - С. 38 - 39.
9. Підпалько В. Бесіда любителів байки: українська та зарубіжна література (бінарний урок), 6-й клас / В. Підпалько, Г. Михайлюк // Українська мова та література (Шкільний світ). - 2012. - № 3. - С. 8 - 12.
10. Сафонова В. В. Світ байок Леоніда Глібова / В. В. Сафонова // Все для вчителя. - 2011. - № 16 - 17. - С. 130 - 132.
11. Ситченко А. Особливості вивчення літературної байки в школі / А. Ситченко // Українська мова і література в школі. - 2004. - № 7 - 8. - С. 36 - 39.
12. Яременко В. І. Байка - окраса словесності / В. І. Яременко // Все для вчителя. - 2010. - № 34 - 35. - С. 89.

Тема 5. Методика вивчення українських народних дум

Основні пункти плану:

1. Українська народна дума як специфічний жанр усної народної поезії.
2. Особливості вивчення народних дум.
3. Скласти план вивчення теми «Українські народні думи. «Маруся Богуславка», «Буря на Чорному морі» (4 год.). Розробити план-конспект одного уроку на вибір.

Література до теми:

1. Беценко Т. «Загадкові» слова в українських народних думах / Т. Беценко // Дивослово. - 2003. - № 12. - С. 17 - 19.
2. Беценко Т. Пізнати українську душу: (Морально-етична проблематика українських дум як зразок християнської духовності) / Т. Беценко // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. - 2002. - № 3. - С. 82 - 88.
3. Беценко Т. Філологічний аналіз думи «Маруся Богуславка» / Т. Беценко // Дивослово. - 2011. - № 9. - С. 12 - 19.
4. Набок М. Диспозиція «своє-чуже» як вияв національного характеру в українських народних думах / М. Набок // Дивослово. - 2003. - № 10. - С. 18 - 22.
5. Назарук О. С. Вивчення українських народних дум у школі / О. С. Назарук. – К.: Радянська школа, 1966. – 51 с.
6. Остапчук Т. Переклад Юрія Тарнавського та інші англomовні переклади «Думи про Марусю Богуславку» в системі порівняльного вивчення літератур / Т. Остапчук // Сучасність. - 2003. - № 3. - С. 146 - 156.

7. Поліщук Ф. М. Український фольклор. Давня українська література / Ф. М. Поліщук. - К.: Вища шк., 1991. - 190 с.
8. Поліщук Ф. М. Вивчення усної народної творчості / Ф. М. Поліщук. – К.: Радянська школа, 1978. - 128 с.
9. Руснак І. Є. Український фольклор: навчальний посібник / І. Є. Руснак. - 2-ге видання, стереотипне. – К.: ВЦ «Академія», 2012. - 304 с. – (Серія «Альма-матер»).
10. Степанишин Б. Українські народні думи / Б. Степанишин // Українська мова і література в школі. - 2000. - № 6. - С. 24 - 29.
11. Удод Л. І. Вивчення усної народної творчості / Л. І. Удод. – К.: Радянська школа, 1986. – 111 с.
12. Філоненко С. Уроки вивчення дум у 7, 8, 10 класах (фрагменти) / С. Філоненко // Українська мова та література. - 2000. - № 35. - С.10 - 12.

Тема 6. Методика вивчення історико-літературних (оглядових) тем в старших класах

Основні пункти плану:

1. Історико-літературні теми в шкільному курсі літератури, їх роль в літературній освіті учнів.
2. Особливості вивчення історико-літературних тем. Методичні прийоми роботи.
3. Розробити детальний план-конспект одного з уроків по вивченню історико-літературної теми.

Література до теми:

1. Гаврилов П. Т. Оглядові теми на уроках української літератури в старших класах: посібник для вчителів / П. Т. Гаврилов. – К.: Радянська школа, 1980. – 126 с.
2. Филиппович Н. В. Изучение обзорных тем в школьном курсе литературы XIX века: пособие для учителей / Н.В. Филиппович - М.: Учпедгиз, 1958. - 128с. - (Из опыта учителя).
3. Кріль Н. І. Давня література – яскрава сторінка в українському красному письменстві: вступна тема, 9 клас / Н. І. Кріль // Українська література в загальноосвітній школі. – 2006. – № 8. – С. 24 – 29.
4. Кріль Н. І. Література Київської Русі – правдиве дзеркало нашої славної історії та менталітету: вступна тема / Н. І. Кріль // Українська література в загальноосвітній школі. – 2006. – № 2. – С. 26 – 28.
5. Кріль Н. І. Методичний інструментарій для проведення уроку за вступною темою «Давня українська література» / Н. І. Кріль // Українська мова і література в школі. – 2007. – № 1. – С. 22 – 27.
6. Кріль Н. І. Розстріляне Відродження в контексті доби: вступна оглядова тема / Н. І. Кріль // Дивослово. – 2004. – № 11. – С. 24 – 29.
7. Кріль Н. І. Розстріляне Відродження в контексті доби: вступна оглядова тема / Н. І. Кріль // Дивослово. – 2004. – № 12. – С. 29 – 33.
8. Кріль Н. І. Сузір'я яскравих зірок на тлі тоталітарної негоди. Митці-шістдесятники в контексті своєї доби: вступна тема / Н. І. Кріль // Дивослово. – 2005. – № 5. – С. 2 – 8.

9. Кріль Н. І. Сучасний літературний процес в Україні та його перспективи: підсумкова оглядова тема в 11 класі / Н. І. Кріль // Українська мова і література в школі. – 2006. – № 1. – С. 21 – 27.
10. Савчук Н. Оглядові теми з української літератури в старших класах / Надія Савчук. – К.: Шкільний світ, 2009. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу». Гуманітарний напрям).
11. Ніколенко О. Вивчаємо бароко: система оглядових уроків у 9 кл. / Ніколенко О. // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. - 2002. – № 1. - С. 36 - 40.

Тема 7. Методика вивчення біографій письменників в школі

Основні пункти плану:

1. Значення вивчення біографій письменників у школі.
2. Принципи відбору біографічного матеріалу для повідомлення учням.
3. Форми та методи викладу життєпису письменника.
4. Унаочнення уроків по вивченню біографій письменників.
5. Розробити детальний план-конспект уроку по вивченню біографії одного з письменників у старших класах.

Література до теми:

1. Бойко М. І. Вивчення життєпису художника слова в середній школі (формування комуністичного світогляду учнів): методичний посібник для вчителів / М. І. Бойко. – К.: Радянська школа, 1975. – 148 с.
2. Буяльский Б. А. Курс на мастерство: начала методики изучения литературы: пособие для учителя-словесника / Б. А. Буяльский. - 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Радянська школа, 1974. - 222 с.

3. Дробот В. Н. Изучение биографии писателей в школе: пособие для учителя / В. Н. Дробот. – К.: Радянська школа, 1988. – 192 с.
4. Дуб Р. Й. Портрет письменника на уроці / Р. Й. Дуб, В. М. Поліщук // Українська мова і література в школі. – 1982. - № 6. - С. 36 – 40.
5. Каплан И. Е. Изучение биографии писателя в старших классах: пособие для учителя / И. Е. Каплан. - М.: Просвещение, 1964. - 164 с.
6. Маранцман В. Г. Биография писателя в системе эстетического воспитания школьников: пособие для учителя / В. Г. Маранцман. - М.; Л.: Просвещение, 1965. - 75 с.
7. Семенчик І. Р. Як вивчати біографію письменника. Література учить жити. – К.: Радянська школа, 1968. – 220 с.
8. Творчий світ письменника: літературно-критичні матеріали про творчість українських радянських письменників / Упоряд. М. К. Наєнко. - К.: Радянська школа, 1982. - 171 с.
9. Шаповалова Є. О. Початок уроку по вивченню біографії письменника / Є. О. Шаповалова // Українська мова і література в школі. – 1982. - № 6. – С. 36 – 40.

Тема 8. Планування роботи вчителя літератури

Основні пункти плану:

1. Значення планування роботи учителя-словесника. Види планів.
2. Календарно-тематичний план.
3. Поурочний план.
4. Скласти річний календарно-тематичний план з української літератури для одного з класів.

Література до теми:

1. Інструктивно-методичні рекомендації. Українська література. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua. – Назва з екрана.
2. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с. – С. 114 - 127.
3. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с. – С. 67 - 75.
4. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (класів) з поглибленим вивченням української літератури. 8-9 класи / [Р. В. Мовчан, М. М. Сулима, В. І. Цимбалюк, Н. В. Левчик, М. П. Бондар]; за заг. ред. Р. В. Мовчан; керівники авторського колективу: М. Г. Жулинський, Г. Ф. Семенюк. – К.: Грамота, 2009. – 88 с.
5. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»). – С. 40 - 50.
6. Українська література. 10-11 класи. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Природничо-математичний, технологічний, спортивний, суспільно-гуманітарний, художньо-естетичний напрями; філологічний напрям (профіль – іноземна філологія). Академічний рівень / [Р. В. Мовчан, Н. В. Левчик, М. П. Бондар, О. А. Камінчук,

- В. І. Цимбалюк]; за заг. ред. Р. В. Мовчан; керівники авторського колективу: М. Г. Жулинський, Г. Ф. Семенюк. – К.: Грамота, 2011.
7. Українська література. 10-11 класи. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Філологічний напрям (профіль української філології). Профільний рівень / [Р. В. Мовчан, Н. В. Левчик, М. П. Бондар, О. А. Камінчук, В. І. Цимбалюк]; за заг. ред. Р. В. Мовчан; керівники авторського колективу: М. Г. Жулинський, Г. Ф. Семенюк. – К.: Грамота, 2011.
8. Українська література. 5-12 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів / [Р. В. Мовчан, Н. В. Левчик, О. А. Камінчук, М. П. Бондар, О. Б. Поліщук, М. М. Сулима, Л. П. Шабельникова, В. М. Садівська]; за заг. ред. Р. В. Мовчан; керівник проекту М. Г. Жулинський. – К.: Ірпінь - Перун, 2005. – 201 с.

Тема 9. Виразне читання художнього тексту і його роль в літературній освіті учнів

Основні пункти плану:

1. Роль виразного читання в літературній освіті та естетичному розвитку учнів.
2. Теоретичні основи виразного читання.
3. Основні шляхи вироблення в учнів навичок виразного читання художнього тексту.
4. Зробити декламаційний аналіз одного з програмових віршів.

Література до теми:

1. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення: навчальний посібник для університетів / Н. Д. Бабич. – Л.: Світ, 1990. – 232 с.

2. Будянський В. І. Мистецтво виразного читання: навчальний посібник для акторів, вчителів шкіл та студентів пед. ун-тів / В. І. Будянський, Д. В. Будянський; М-во освіти і науки України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. - Суми: Козацький вал, 2001. - 196 с.
3. Буяльський Б. А. Поезія усного слова: Азбука виразного читання: Кн. для вчителя / Б. А. Буяльський. - 2-е вид., перероб. і доп. - К.: Радянська школа, 1990. - 255 с.
4. Жаборюк А. А. І слово може бути мертвим... До проблеми виразного читання / А. А. Жаборюк // Дивослово. – 2003. - № 1. - С. 51-53.
5. Ісаєва О. О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури: монографія / О. О. Ісаєва. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2003. – 380 с.
6. Калашников В. П. Виразне читання: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / В. П. Калашников, Т. С. Пінчук; М-во освіти і науки України, Луганський нац. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. – К.: Шлях, 2005. - 168 с.
7. Калашников В. П. Зі словом на Ви...: посібник-хрестоматія з виразного читання для вчителів і викладачів, учнів і студентів / В. П. Калашников. - Луганськ: Світлиця, 1996. - 199 с.
8. Капська А. Й. Виразне читання на уроках літератури в 4 - 7 класах: книга для вчителя / А. Й. Капська. – К.: Радянська школа, 1980. - 120 с.

9. Капська А. Й. Виразне читання: навчальний посібник для філологічних факультетів / А. Й. Капська. – К.: Вища школа, 1986. - 168 с.
10. Капська А. Й. Виразне читання: Практичні і лабораторні заняття: Навчальний посібник для студ. філ. фак. спец. 02.19.00 «Українська мова і література» / А. Й. Капська. – К.: Вища школа, 1990. - 175 с.
11. Капська А. Й. Методика підготовки художнього твору до виразного читання: навчальний посібник / А. Й. Капська; ред. Л. Ю. Кураколова. – К.: КДПІ ім. О. М. Горького, 1986. - 77 с.
12. Капська А. Й. Як навчати учнів виразно читати / А. Й. Капська. - К.: Радянська школа, 1987. - 108 с.
13. Олійник Г. А. Виразне читання: Основи теорії: навч. посібник для студ. пед. навч. закладів / Г. А. Олійник. - К.: Вища школа, 1995. - 208 с.
14. Олійник Г. А. Виразне читання: Основи теорії: посібник для вчителів / Г. А. Олійник. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2001. - 224 с.

Розділ 7. Вимоги до контрольної роботи

7.1. Загальні вимоги до написання контрольної роботи

Контрольна робота як важлива форма навчального процесу має навчити студентів самостійно узагальнювати й викладати науково-методичні джерела та інші матеріали, взяті з практики роботи загальноосвітніх навчальних закладів.

Контрольна робота визначає, наскільки глибоко студент засвоїв курс і вміє самостійно викладати окремі питання в рамках обраної теми.

У процесі написання контрольних робіт можливо використовувати практичний матеріал, зібраний за місцем роботи.

7.2. Вимоги до змісту контрольної роботи

Контрольна робота повинна складатися з наступних розділів:

- завдання контрольної роботи;
- теоретичний розділ, що включає змістовні відповіді на теоретичні питання курсу, які відповідають варіанту контрольної роботи;
- практичний розділ, відповідно до варіанта контрольної роботи;
- самостійно сформульовані висновки до кожного питання;
- список використаних джерел.

У процесі написання контрольної роботи слід дотримуватись таких вимог:

- змістовність і конкретність викладення інформації;
- достатня повнота викладеного питання;
- завершеність викладу кожної думки;
- уникнення повторів;
- грамотність;

– акуратне оформлення контрольної роботи.

Виконуючи контрольну роботу, необхідно відповісти на всі пункти плану в тій послідовності, в якій вони подаються. Відповіді на кожне питання повинні містити інформацію не менше ніж з двох джерел.

Контрольна робота виконується самостійно. Вона повинна мати чітку і логічну структуру.

7.3. Вимоги до оформлення контрольної роботи

7.3.1. Оформлення контрольної роботи

Контрольна робота має бути написана чітким розбірливим почерком або набрана на комп'ютері. Під час оформлення контрольної роботи слід дотримуватися встановлених стандартом вимог: текст роботи слід писати з одного боку білого паперу формату А4 із полями визначеного розміру: ліве поле – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє й нижнє – 20 мм; шрифт Times New Roman розміром 14, міжрядковий інтервал 1,5.

Текст набирається без перенесень, вирівнюється на ширину сторінки. Допускається виділення ключових понять напівжирним шрифтом. Цитати можна виділяти курсивом.

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами у правому верхньому куті сторінки, без крапок. Нумерація сторінок роботи має бути наскрізною. Титульний аркуш вважається першою сторінкою і номер на ньому не ставиться.

Приклад оформлення титульного аркуша контрольної роботи подано в додатку (див. *Додаток 1*).

Обсяг роботи залежить від теми, досліджуваного матеріалу й завдань, що стоять перед автором. Безпосередньо текст роботи має

складати 15 - 25 комп'ютерних сторінок (по 28 - 30 рядків на сторінку). Контрольна робота повинна містити детальну й вичерпну відповідь на кожне питання згідно з тематикою.

Заголовки структурних частин в тексті роботи друкують без лапок. В кінці заголовків крапка не ставиться.

Структурні частини роботи треба починати з нової сторінки. Підрозділи розміщуються на поточній сторінці тексту.

Текст роботи необхідно розбивати на абзаци.

В кінці текстової частини роботи студент ставить свій підпис і дату виконання роботи.

Машинопис контрольної роботи повинен бути добре скріплений і поміщений в папку.

Роботи, які не відповідають встановленим вимогам, повертаються на доопрацювання.

Якщо робота виконана правильно, студент повинен її захистити. Захист відбувається у формі усних відповідей на поставлені викладачем питання.

Якщо робота захищена, робиться відповідна відмітка на контрольній роботі й студент отримує допуск до заліку.

7.3.2. Оформлення бібліографічних посилань

У будь-якому літературознавчому дослідженні неможливо обійтися без цитат з аналізованого художнього тексту (або документів) і посилань на нього. Настільки ж неможливо обійтися без цитування праць учених, що раніше зверталися до досліджуваної проблеми, або без посилань на ці праці. При цьому необхідно мати на

увазі, що цитування художнього твору, як і документальних джерел, повинно бути підпорядковано меті дослідження, а не замінити його.

Використання досвіду попередників повинно бути не тільки правильним, але й чесним. Варто знати й пам'ятати, що списування без лапок і переказ чужих думок без посилання на автора, - плагіат, крадіжка наукової праці. Наводити цитати необхідно з абсолютною точністю, дотримуючись особливостей авторської пунктуації.

У наукових роботах часто використовується система посторінкових посилань, що даються в тексті роботи: у квадратних дужках вказується номер позиції даного джерела в списку використаної літератури, а після коми – сторінка (сторінки), що цитується. Наприклад: [7, 25]. Для багатотомного видання зазначається також номер тому: [8, 1, 112-114].

Тоді, коли посилання повторюється на одній і тій же сторінці, пишуть: «Там само» і далі додають дані, що відрізняють нову виноску від попередньої (інший том або іншу сторінку). Наприклад, перше посилання: [2, 4]; друге посилання: [Там само, 41].

При частому використанні одного джерела дозволяється вказувати в дужках після цитати тільки сторінки цитованого тексту. Це уточнюється при першому посиланні на нього. Після цитати та звичайно оформленого посилання ставиться зірочка: [7, 58]*. Її зміст пояснюється у виносці внизу сторінки: «*Тут і далі цитуємо за виданням: Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. –

348 с.». Після цього при посиланні вказується тільки сторінка у круглих дужках: (90).

Посилатися треба тільки на першоджерела художніх текстів та науково-методичних праць. Цитування за іншими виданнями (так зване «вторинне цитування») припускається лише у виняткових випадках (наприклад, якщо книга недоступна або важкодоступна) й обов'язково зазначається в посиланні, де вказується те джерело, з якого запозичена цитата. Наприклад, цитуючи роботу Ф. Паульсена Педагогіка (1913 року), уривок з якої наведено у підручнику «Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах» Є. А. Пасічника, посилання необхідно оформити не на книгу Ф. Паульсена, а на підручник Є. А. Пасічника. У квадратних дужках треба зазначити порядковий номер цього джерела (тобто підручника) у списку використаної літератури та сторінку: [Цит. за 7, 27].

Посилаючись на якогось автора, у ряді випадків достатньо переказати чужу думку, обмежившись нагадуванням прізвища дослідника та назви його роботи. Ініціали у такому випадку ставляться перед прізвищем. Можна використовувати такі кліше: «Як зазначає..., ...»; «Як указує..., ...»; «На думку..., ...» тощо. Це допомагає уникнути «перенасичення» тексту роботи цитатами. В цьому разі, як і при цитуванні, треба обов'язково оформляти посилання. Наприклад: [див.: 3] або [див. 2, 42-58], якщо згадується кілька робіт, вказується: [див.: 3, 5, 7].

7.3.3. Оформлення списку використаних джерел

Обов'язково в кінці контрольної роботи необхідно подати список використаної літератури в алфавітному порядку відповідно до

плану теми. В ньому можуть бути найновіші монографії, посібники, статті з журналів і газет, збірників та ін., яких немає в цих методичних рекомендаціях. Адже рекомендована тут література — це своєрідний орієнтир, а не вичерпний перелік.

З 1 липня 2007 року в Україні набув чинності ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Він вміщує універсальні правила, спільні для всіх видів документів. Дотримання цих правил є обов'язковим і для студентів.

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел див. у *Додатку 2*.

Список використаних джерел необхідно поділити на три групи (відповідно до питань контрольної роботи). В кожній групі дотримуватися алфавітного порядку.

Роботи одного й того ж автора розташовуються або за алфавітом заголовка, або за хронологією видань.

Інтернет-джерела оформляються за автором або назвою у загальному списку, з обов'язковим зазначенням виду джерела (електронний ресурс) та доступу до ресурсу.

Дані про джерело в списку використаної літератури не перекладаються українською, а вказуються тією мовою, якою воно видане.

Зразок оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел

I. Лірика як особливий рід літератури

1. Галич О. А. Теорія літератури: підручник / О. А. Галич, В. М. Назарець, Є. М. Васильєв; за наук. ред. Олександра Галича. – К.: Либідь, 2001. – 488 с.
2. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / [За ред. Анатолія Волкова]. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
3. Моклиця М. Основи літературознавства: посібник для студентів / Марія Моклиця. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. – 192 с.
4. Ткаченко А. О. Мистецтво слова. (Вступ до літературознавства): підручник для гуманітаріїв / А. О. Ткаченко. – К.: Правда Ярославичів, 1997. – 448 с.
5. Фесенко Э. Я. Теория литературы: учебное пособие / Э. Я. Фесенко. – М.: Едиториал УРСС, 2005. – 336 с.

II. Особливості вивчення ліричного твору в школі

1. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с.
2. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с.
3. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с.

4. Пелипейко І. А. Вивчення ліричних творів у 8 – 10 класах: посібник для вчителів / І. А. Пелипейко. - К.: Радянська школа, 1982. - 141 с.
5. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студ.-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 143 с.
6. Ситченко А. Л. Вивчення ліричного твору: аспекти технології / А. Л. Ситченко // Українська література в загальноосвітній школі. – 2001. - № 4. – С. 41 – 43.

ІІІ. Розробити план-конспект уроку вивчення ліричного твору за однією з програмових тем

1. Ключек Г. Д. Поезія Тараса Шевченка: сучасна інтерпретація: посібник для вчителя / Г. Д. Ключек; М-во освіти України. - К.: Освіта, 1998. - 238 с.
2. Слоньовська О. В. Конспекти уроків з української літератури. Нове прочитання творів. 9 клас / О. В. Слоньовська. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2002. – 512 с.
3. Степанишин Б. І. Вивчення творчості Т. Г. Шевченка в школі: біографія окремої особи / Б. І. Степанишин. - К.: Радянська школа, 1969. - 251 с.
4. Степанишин Б. І. Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка в школі: методичний посібник для вчителів / Б. І. Степанишин. – К.: Проза, 1998. – 384 с.

5. Стеценко Л. Ф. Вивчення творчості Т. Г. Шевченка в школі: посібник для вчителів середніх шкіл / Л. Ф. Стеценко. – К.: Радянська школа, 1961. – 215 с.
6. Українська література. 5-12 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів / [Р. В. Мовчан, Н. В. Левчик, О. А. Камінчук, М. П. Бондар, О. Б. Поліщук, М. М. Сулима, Л. П. Шабельникова, В. М. Садівська]; за заг. ред. Р. В. Мовчан; керівник проекту М. Г. Жулинський. – К.: Ірпінь - Перун, 2005. – 201 с.

Розділ 8. Критерії оцінювання контрольної роботи

Підсумкова оцінка за контрольну роботу виставляється за наведеними нижче критеріями.

Дотримання вимог щодо структури роботи	
Структура роботи є логічною, науково обґрунтованою, дозволяє повністю висвітлити теоретичні та практичні питання варіанту, відповідає рекомендаціям (містить теоретичну та практичну частини).	5
Структура у загальному відповідає вимогам, однак несуттєво виходить за межі предмета дослідження або не охоплює всіх основних питань.	0
Використання та аналіз науково-методичної літератури щодо предмета дослідження	
В роботі використано досягнення класичної та обов'язково сучасної науково-методичної думки, розглядаються різні підходи, теорії, концепції тощо, наводиться їх аналіз, порівняння з коректним посиланням на джерела.	10
В роботі використано наукові джерела, однак обмежено або ж не використано основних загальновідомих праць, або їх аналіз є поверховим.	5
В роботі не використано наукових праць або вони не стосуються предмета дослідження, або відсутні праці останніх років, або вони використані у змісті без посилань на авторів (джерела).	0
Ступінь розкриття питань контрольної роботи	
У роботі висвітлено всі, а також безпосередньо пов'язані з ними спеціальні питання; при цьому зачіпаються проблемні питання методичної науки і практики, проводиться їх аналіз та формулюються пропозиції щодо подолання проблем.	5
У роботі не розкрито основних питань щодо теми дослідження або вона ґрунтується не на наукових положеннях, або за змістом робота не відповідає структурі (плану).	0
Якість оформлення роботи	
Оформлення всіх частин контрольної роботи повністю відповідає встановленим вимогам (у т.ч., зокрема, оформлення посилань на джерела та списку літератури є коректними); текст роботи належно вичитано, викладено логічно, грамотно й стилістично правильно.	5

Оформлення контрольної роботи у загальному відповідає вимогам, проте при цьому зустрічаються помилки чи некоректності.	2,5
Оформлення контрольної роботи дозволяє прийняти її, проте мають місце граматичні чи стилістичні помилки або допущено некоректності в оформленні посилань на список джерел.	0
Дотримання календарного плану (регламенту) виконання роботи	
Робота завершена, зареєстрована у методиста й подана на кафедру у визначені терміни.	5
Контрольна робота не зареєстрована або подана на кафедру з порушенням визначених термінів.	0
Рівень знань щодо предмета виконання та змісту контрольної роботи, виявлений студентом під час її написання	
Студент в процесі написання дав правильні відповіді на всі запитання, виявив високий рівень знань щодо розкриття питань контрольної роботи та суміжних положень відповідної навчальної дисципліни, добре орієнтується у змісті своєї роботи, упевнено виклав її основні положення, висновки, правильно аргументував власну позицію.	20
Студент в процесі написання виявив належний рівень знань щодо завдань з обраного варіанту роботи, дав правильні відповіді на поставлені запитання, проте не виявив вільної орієнтації в суміжних темах навчальної дисципліни; добре знає основні положення своєї контрольної роботи, проте не завжди упевнений в аргументації чи не завжди коректно її формулює.	15
Студент під час написання виявив належний рівень знань щодо завдань з обраного варіанту роботи та її змісту, відповіді на поставлені запитання дав, переважно, правильно, однак допустив певні неточності у визначенні літературознавчих категорій, не завжди належно обґрунтував свою позицію чи інші положення роботи.	10
Під час написання роботи студент допустив істотні помилки у відповідях, не зовсім добре орієнтується у змісті роботи.	5
Під час написання роботи студент не був спроможний аргументувати положення роботи, погано знає її зміст, дав неправильні відповіді.	0

У разі нездачі студентом контрольної роботи у встановлені граничні терміни, оцінювання контрольної роботи не враховується й підсумкова оцінка за таку роботу виставляється «0» балів.

Контрольна робота вважається **зданою** за умови, якщо оцінка за її виконання становить не менше 20 балів.

Контрольна робота оцінюється **незадовільно**, якщо:

- зміст роботи не відповідає питанням обраного варіанту;
- структура роботи не відповідає встановленим вимогам (містить менше 3-х питань);
- порушена вимога щодо виконання роботи українською мовою.

Сумарна оцінка за результатом вивчення дисципліни розраховується як сума балів за виконання контрольної роботи з додаванням балів за відвідування студентом лекційних занять, передбачених навчальним планом, і оцінки, яку він отримав на залікові.

За 100-бальною шкалою здійснюється за такими правилами:

1. Поточний модульний контроль (контрольна робота)	50 балів
2. Відвідування лекцій	5 балів
3. Підсумковий модульний контроль (залік)	45 балів

Разом: 100 балів

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу (оцінка для заліку) та шкалу за системою ECTS відображено в таблиці.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розділ 9. Рекомендована література

Базова

Підручники та посібники

1. Волошина Н. Й. Наукові основи методики літератури: посібник для студ. вузів / Н. Й. Волошина, О. М. Бандура, О. А. Гальонка та ін.; під ред. Н. Й. Волошиної. - К.: Ленвіт, 2002. - 344 с.
2. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі: підручник для студентів університетів і педагогічних інститутів / В. Я. Неділько. – К.: Вища школа, 1978. – 247 с.
3. Пасічник Є. А. Українська література в школі: посібник / Є. А. Пасічник. - К. : Радянська школа, 1983. - 319 с.
4. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / Є. А. Пасічник. – К.: Ленвіт, 2000. – 348 с.
5. Пультер С. О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студ.-філологів / С. О. Пультер, А. М. Лісовський. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 143 с.
6. Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах: навч. посіб. для студентів-філологів / А. Л. Ситченко. – К.: Ленвіт, 2011. – 300 с.
7. Степанишин Б. І. Викладання української літератури в школі: методичний посібник для вчителя / Б. І. Степанишин. – К.: РВЦ «Проза», 1995. – 254 с.

8. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник / Г. Л. Токмань. - К.: ВЦ «Академія», 2012. - 312 с. – (Серія «Альма-матер»).

Допоміжна

Підручники та посібники

1. Богданова О. Ю. Методика преподавания литературы: учебник для студентов педагогических вузов / О. Ю. Богданова, С. А. Леонов, В. Ф. Чертов; под ред. О. Ю. Богдановой. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 400 с.
2. Богданова О. Ю. Методика преподавания литературы: Учебник для студентов педагогических вузов / О. Ю. Богданова, С. А. Леонов, В. Ф. Чертов; под ред. О. Ю. Богдановой. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 400с.
3. Бугайко Т. Ф. Методика викладання української літератури в V – VII класах (літературне читання) / Т. Ф. Бугайко, Ф. Ф. Бугайко, П. К. Волинський; під ред. П. К. Волинського. – К: Радянська школа, 1950. – 205 с.
4. Бугайко Т. Ф. Українська література в середній школі: курс методики / Т. Ф. Бугайко, Ф. Ф. Бугайко. – К.: Радянська школа, 1962. – 391 с.
5. Голубков В. В. Методика преподавания литературы / В. В. Голубков. – М.: Учпедгиз, 1962. – 496 с.
6. Куцевол О. М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія): монографія / О. М. Куцевол. – К.: Освіта України, 2011. – 464 с.

7. Мазурина В. О. Методика викладання літератури в школі: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / В. О. Мазурина. – Горлівка: Вид-во ГДПШМ, 2011. – 225 с.
8. Методика преподавания литературы: учеб. для студентов пед. ин-тов / Р. Ф. Брандесов, Т. В. Зверс, М. Г. Качурин и др.; под ред. З. Я. Рез. – 2-е изд., дораб. – М.: Просвещение, 1985. – 368 с.
9. Методика преподавания литературы: учебник для пед. вузов. / Под ред. О. Ю. Богдановой., В. Г. Маранцмана - В 2 ч. - Ч. 1. - М.: Просвещение, ВЛАДОС, 1994. - 288 с.
10. Методика преподавания литературы: учебник для пед. вузов. / Под ред. О. Ю. Богдановой, В. Г. Маранцмана - В 2 ч. - Ч. 2. - М.: Просвещение, ВЛАДОС, 1994. - 288 с.
11. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник для студентів вищ. навч. закладів / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с.
12. Ревякин А. И. Проблемы изучения и преподавания литературы: учеб. пособие для пед. ин-тов по спец. рус. лит-ра / А. И. Ревякин. – М.: Просвещение, 1972. – 366 с.
13. Рыбникова М. А. Очерки по методике литературного чтения: пособие для учителя / М. А. Рыбникова. – М.: Госуд. учебно-пед. изд-во Министерства просвещения РСФСР, 1963. – 314 с.
14. Сторчак К. М. Основи методики літератури / К. М. Сторчак. – К.: Радянська школа, 1965. – 420 с.
15. Штейнбук Ф. М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі: навчальний посібник / Ф. М. Штейнбук. - К.: Кондор, 2007. - 316 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Філологічний факультет

Кафедра теорії літератури та компаративістики

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни

«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЛІТЕРАТУРИ»

Виконала:

студентка IV курсу,

заочної форми навчання

Прізвище, ім'я, по батькові

Перевірила:

старший викладач

Вірченко Світлана Василівна

Одеса – 2013

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ДЖЕРЕЛ

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. — Львів : Свічадо, 2006. — 307 с. — (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV—V ст. ; № 14). 2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К. : Ін-т математики, 2006. — 111 с. — (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59). 3. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. — К. : Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. — 311 с. — (Ювеліри України ; т. 1). 4. Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. — Львів : Кальварія, 2005. — 196, [1] с. — (Першотвір).
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. — К. : Києво-Могилян. акад., 2005. — 397, [1] с. — (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична" ; вип. 1). 2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. — К. : Прецедент, 2006. — 93 с. — (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11). 3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. — Львів : Растр-7, 2007. — 375 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. — XLIII, 265 с.
Чотири автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. — К. : НДІ

	<p>"Украгропромпродуктивність", 2006. — 106 с. — (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).</p> <p>2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздєв, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. — К. : Вища освіта, 2006. — 478, [1] с. — (ПТО: Професійно-технічна освіта).</p>
П'ять і більше авторів	<p>1. Психологія менеджмента / [Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина И. М. и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-е изд.]. — Х. : Гуманитар. центр, 2007. — 510 с.</p> <p>2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. — К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія "Формування здорового способу життя молоді" : у 14 кн., кн. 13).</p>
Без автора	<p>1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. — К. : Грані-Т, 2007. — 119 с. — (Грані світу).</p> <p>2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. — К. : Грамота, 2007. — 638, [1] с.</p> <p>3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ — початку ХХ століття : [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. — К. : Грані-Т, 2007. — 190, [1] с.</p> <p>4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб.наук.праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. — Чернівці : Рута, 2007. — 310 с.</p>
Багатотомний документ	<p>1. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. — К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007— .— (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2 : Додатки — 2007. — 573, [1] с.</p> <p>2. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005— .— (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 1. — 2005. — 277 с.</p> <p>3. Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни... : (Дочь врага народа) : трилогия / А. Дарова. — Одесса : Астропринт, 2006— .— (Сочинения : в 8 кн. / А. Дарова ; кн. 4).</p> <p>4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко. — Х. Право, 2002— .— Т. 4: Косвенные налоги. — 2007. — 534 с.</p>

	<p>5. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. — Житомир : Полісся, 2006— .— (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією" : у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. — 2006. — 721, [2] с.</p> <p>6. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К. : НТУУ "КПІ", 2006. — 125 с.</p>
Матеріали конференцій, з'їздів	<p>1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х.: Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. — 167 с.</p> <p>2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. — К. : ІСОА, 2002. — 147 с.</p> <p>3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. — К. : Асоц. укр. банків, 2000. — 117 с. — (Спецвип.: 10 років АУБ).</p> <p>4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6—9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В. Т. Трощенко. — К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. — С. 559—956, XIII, [2] с. — (Ресурс 2000).</p> <p>5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій : зб. наук. праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. — Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999. — 215 с.</p> <p>6. Ризикологія в економіці та підприємстві : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ. податк. адмін. України [та ін.]. — К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. — 452 с.</p>
Препринти	<p>1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. — Х. ННЦ ХФТИ, 2006. — 19 с. — (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т" ; ХФТИ 2006-4).</p> <p>2. Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І.,</p>

	Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. — Чернобыль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. — 7, [1] с. — (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).
Депоновані наукові праці	<ol style="list-style-type: none"> 1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. — М., 2002. — 110 с. — Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432. 2. Разумовский, В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. — М., 2002. — 210 с. — Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.
Словники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. — Х. : Халімон, 2006. — 175, [1] с. 2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т, 2007. — 57 с. 3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. — К. : Карпенко, 2007. — 219 с. 4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К. : К.І.С., 2006. — 138 с.
Атласи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. — / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. — К. : Варта, 2006. — 217, [1] с. 2. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. — 2-ге вид., розшир. та доповн. — Дніпропетровськ : Пороги, 2005. — 218 с. 3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. — Х. : Ранок, 2005. — 96 с.

Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань). 2. Медична статистика статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи). 3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. — Офіц. вид. — К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. — VI, 74 с. — (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. — [Чинний від 2006-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України 2006. — IV, 231 с. — (Національний стандарт України). 2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 — ДСТУ ISO 6107-9:2004. — [Чинний від 2005-04-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — 181 с. — (Національні стандарти України). 3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — IV, 18 с. — (Національний стандарт України).
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт, 2006— . — (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5. — 2007. — 264 с. , Т. 6. — 2007. — 277 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. — Львів : Новий час, 2003. — 160 с. 3. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. — [Суми : Унів. кн., 2003]. — 11 с. 4. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. — Донецк : Лебедь, 2005. — 228 с.

Бібліографічні покажчики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. — Львів : Укр. технології, 2007. — 74 с. 2. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997—2005 роки / [уклад. Кирись Б. О., Потлань О. С.]. — Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. — 11 с. — (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Петров П.П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. — К., 2005. — 276 с.
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Новосад І.Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007. — 20, [1] с. 2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології” / Нгуен Ші Данг. — К., 2007. — 20 с.
Авторські свідоцтва	<ol style="list-style-type: none"> 1. А. с. 1007970 ССРСР, МКИ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). — № 3360585/25-08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.
Патенти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК⁷ Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В.И.; заявитель и патентообладатель Воронеж. науч.-исслед. ин-т связи. — № 2000131736/09 ; заявл. 18.12.00 ; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 6. — С. 15—18, 35—38. 2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. — 2006. — № 6. — С. 14—17. 3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов — основа

	<p>интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. — 2007. — № 1. — С. 39—61.</p> <p>4. Ма Шуїн Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 5. — С. 12—14.</p> <p>5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2007. — № 1. — С. 25—29.</p> <p>6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. — 2007. — Т. 2, № 2. — С. 13—20.</p> <p>7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр., письменства) : статті / Микола Зеров. — Дрогобич, 2007. — С. 245—291.</p> <p>8. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. — Х., 2007. — С. 33.</p> <p>9. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України : (кінець ХІХ—початок ХХ ст. / Д. М. Чорний. — Х., 2007. — Розд. 3. — С. 137—202.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів ІІІ—ІV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. — 80 Min / 700 MB. — Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. — (Бібліотека студента-медика) — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. — Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000.— Назва з контейнера.</p> <p>2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. — К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем. вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM</p>

	<p>Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану.</p> <p>3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003”) [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник — 2003. — № 4. — С. 43. — Режим доступу до журн. : http://www.nbuv.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm.</p>
--	--

Примітки:

1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 “Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”.

2. Опис складається з елементів, які поділяються на обов’язкові та факультативні. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов’язкові чи обов’язкові та факультативні елементи. Обов’язкові елементи містять бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа. Їх наводять у будь-якому описі.

3. Проміжки між знаками та елементами опису є обов’язковими і використовуються для розрізнення знаків граматичної і приписаної пунктуації.

4. У списку опублікованих праць здобувача, який наводять в авторефераті, необхідно вказати прізвища та ініціали всіх його співавторів незалежно від виду публікації.

* Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті [Електронний ресурс] / Вища атестаційна комісія України. Зміни, що вносяться до переліків та форм документів, що використовується при атестації наукових та науково-педагогічних працівників. — Режим доступу: http://www.vak.org.ua/nakaz_26_01_08.

Навчальне видання

Методичні рекомендації до курсу
«Методика викладання літератури»
для студентів IV курсу заочної форми навчання філологічного факультету
напряму підготовки 6.020303 Філологія, спеціальності
«Українська мова і література»

Вірченко Світлана Василівна

Видано в авторській редакції

Підписано до друку 08.05.2013. Формат 60x84/16
Гарн. Таймс. Умов.-друк. арк. 5,81. Тираж 40 прим.
Зам. № 592

Видано і віддруковано:
Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова
Свідоцтво ДК №4215 від 22.11.2011 р.

Україна, 65082, м. Одеса, вул. Єлисаветинська, 12.
Тел. (048) 723 28 39. E-mail: druk@onu.edu.ua